

Komisja Europejska zdecydowała się opracować i wdrożyć mechanizmy monitorowania zmian zachodzących w ERA, tak aby uczynić ten proces bardziej transparentnym, a jednocześnie dostarczyć informacji istotnych dla organów UE oraz środowiska naukowego.

ERA – nowy horyzont

■ **Wiesław Banyś**



Fot. Agnieszka Sobora

Zainteresowania KRASP w sposób oczywisty nie ograniczają się do spraw toczących się w naszym kraju, ale w sposób aktywny włączamy się także w działania wykraczające poza jego granice. Bardzo aktywnie współpracujemy m.in. z naszymi partnerami z innych konferencji rektorów, członkami European University Association, zwłaszcza w akademickim Trójkącie Weimarskim (konstytuowanym przez Konferencje Rektorów Szkół Wyższych z Niemiec, Konferencję Rektorów Uniwersytetów z Francji i KRASP), ale także z pozostałymi konferencjami. Ostatnimi czasy nawiązujemy także ramowe kontakty na przykład pomiędzy Radą Rektorów Ukrainy i Turcji, nie wspominając już o podpisanej przez KRASP ramowej umowie ze swoim odpowiednikiem z Brazylii (CRUB) czy też wejściu przez KRASP w realizację brazylijskiego Programu „Nauka bez Granic”. Staramy się także aktywnie wносить wkład w kształtowanie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego i Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Ten tekst chciałbym poświęcić przede wszystkim temu, co się obecnie dzieje w obszarze badań, czyli w ERA (European Research Area). A dzieje się niemało. Nic więc dziwnego, że Komisja Europejska zdecydowała się opracować i wdrożyć mechanizmy monitorowania zmian zachodzących w ERA, tak aby uczynić ten proces bardziej transparentnym, a jednocześnie dostarczyć informacji istotnych dla organów UE oraz środowiska naukowego.

Publikując we wrześniu ubiegłego roku „ERA progress report” Komisja dokonała oceny postępu w pięciu kluczowych obszarach zainteresowania (efektywność systemów prowadzenia badań naukowych w poszczególnych krajach, zakres współpracy międzynarodowej, otwartość rynku pracy dla naukowców, polityka równoupraw-

nienia płci, udostępnianie i transfer wiedzy). W tym kontekście zwróciła uwagę m.in. na działania podejmowane przez Stowarzyszenie Uniwersytetów Europejskich (European University Association – EUA).

Realizując postanowienia podpisanego w lipcu 2012 r. przez EUA i Komisję Europejską „Memorandum of Understanding on the European Research Area”, na podstawie danych dostarczonych przez krajowe konferencje rektorów, w tym KRASP oraz uczelnie członkowskie Stowarzyszenia, przygotowano opracowanie dotyczące m.in. kształcenia doktorantów, modelu kariery naukowej i mobilności naukowców, dokumentujące wkład uczelni akademickich w rozwój ERA. Szczególnie interesujące są wyniki potwierdzające obserwowaną w ostatniej dekadzie „spokojną rewolucję” (quiet revolution) w zakresie kształcenia doktorantów, której przejawami są m.in. strukturalizacja i koncentracja kształcenia – tworzenie instytucji i struktur, mających odpowiednią masę krytyczną. Prowadzone przez EUA analizy będą kontynuowane w 2014 r., przy czym ich zakres zostanie poszerzony o zagadnienia dotyczące otwartego dostępu do publikacji i wyników badań, współpracy uczelni ze sferą gospodarki oraz strategii inteligentnych specjalizacji w zakresie badań i innowacji.

Działaniami na poziomie europejskim, zmierzającym do wypracowania przez uczelnie „starego kontynentu” wspólnego podejścia do procesu kształtowania ERA, towarzyszą inicjatywy środowiska rektorów poszczególnych krajów i grup krajów. W działaniach tych aktywnie uczestniczy KRASP.

Przypomnijmy, że w kwietniu ubiegłego roku, współdziałając z naszymi tradycyjnymi, wspomnianymi wyżej, partnerami – konferencjami rektorów niemieckich (HRK) i francuskich (CPU), przygotowaliśmy de-

klarację *Investment into Research and Higher Education is an Investment into the Innovative Capacity of Europe*. Ten wspólny dokument był w istocie apelem do władz Unii Europejskiej, wzywającym do nadania najwyższego priorytetu inwestycjom w modernizację i rozwój systemu szkolnictwa wyższego i nauki, a zwłaszcza do niezmnieszenia w unijnej perspektywie finansowej 2014-2020 pierwotnie wynegocjowanego poziomu nakładów na badania naukowe. Zaproponowaliśmy także, by nakłady na badania i szkolnictwo wyższe nie były uwzględniane przy obliczaniu deficytu budżetowego krajów członkowskich, którego limit ustalono na poziomie 3% PKB. Tekst tej deklaracji otrzymali najwyższej rangi politycy europejscy, w tym przewodniczący Komisji Europejskiej oraz komisarze odpowiedzialni za badania, edukację, przedsiębiorczość, sprawy gospodarcze i budżet. Przekazaliśmy go też najważniejszym osobom sprawującym władzę w naszym kraju oraz naszym europosłom. Nasz wspólny dokument nie pozostał bez echa; świadczą o tym pisma otrzymane z Komisji Europejskiej – z sekretariatu przewodniczącego Joségo M. Barroso i od dyrektora generalnego ds. badań i innowacji Roberta-Jana Smitsa.

Tradycja spotkań rektorów krajów Trójkąta Weimarskiego i ich wspólnych przedsięwzięć znalazła swą kontynuację 16-17 stycznia br. w związku ze zorganizowanym przez HRK w Luksemburgu spotkaniem na temat *The German Universities in the European Research Area (ERA). How should we prepare ourselves?* Podczas dyskusji, której przewodniczył prezydent HRK prof. Horst Hippler, z udziałem przedstawicieli krajowych konferencji rektorów Francji i Polski, oraz prezydent EUA prof. Helena Nazaré, paneliści wypowiedzieli się o tym, w jaki sposób uczelnie europejskie będą realizować założenia Europejskiej Przestrzeni Ba-

dawczej w 2014 r. i rozwijać długo-terminową współpracę z biznesem i otoczeniem społeczno-gospodarczym. Podczas spotkania rektorów ponad 30 niemieckich uniwersytetów omówione zostały m.in. zagadnienia dotyczące: własności intelektualnej i prawa patentowego, zarządzania zasobami ludzkimi w procesie internacjonalizacji uniwersytetów, nowych modeli finansowania w perspektywie 2020, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i jego instrumentów finansowych dla infrastruktury, badań i transferu technologii w szkołach wyższych, europejskiej dużej infrastruktury badawczej, mobilności pracowników naukowych i studentów.

Tematyka właściwego przygotowania uczelni do wyzwań związanych z funkcjonowaniem ERA jest niezwykle ważna także w naszym kraju. Część obrad najbliższego, kwietniowego, posiedzenia Prezydium KRASP poświęcimy właśnie tej kwestii.

Akademicka współpraca międzynarodowa dotyczy nie tylko badań naukowych. Jej istotnym komponentem jest proces internacjonalizacji kształcenia. Nie jesteśmy w tej dziedzinie potentatami – procentowy udział studentów zagranicznych w populacji osób kształconych na naszych uczelniach plasuje nas w ogonie krajów Unii Europejskiej (chlubnym wyjątkiem w tym zakresie są tylko uczelnie medyczne). Jednakże w ostatnich latach odnotowujemy dynamiczny wzrost liczby studiujących w Polsce cudzoziemców. Mamy w perspektywie nowe kierunki działania – poza wspomnianą już Brazylią i Ukrainą – także inne kraje Ameryki Łacińskiej. O zainteresowaniu tematyką internacjonalizacji kształcenia świadczy rekordowa liczba uczestników dorocznej konferencji „Studenci zagraniczni w Polsce”, zorganizowanej 17-18 stycznia br. na UAM. Temu ogromnemu zainteresowaniu i pewnym osiągnięciom towarzyszy, niestety, smutna refleksja, pojawiająca się zwłaszcza po wysłuchaniu wystąpień przedstawicieli Niemieckiej Agencji Wymiany Akademickiej (DAAD) i Campus France. Wystąpienia te upewniają w celowości podejmowanych od lat przez KRASP działań na rzecz utworzenia podobnej instytucji w naszym kraju. Niestety, ze względu na brak zainteresowania tą sprawą ze strony władz państwa, jesteśmy w znacznej mierze skazani na własne siły, co stawia nas w trudnej sytuacji konkurowania z krajami, w których internacjonalizacja uczelni jest traktowana jako istotny element polityki prorozwojowej. ■

Zapowiedzi konferencji naukowych

PATRONAT

30 KWIEŃNIA – 4 MAJA 2014. AUGUSTÓW.

XL Ogólnopolska Szkoła Chemii pod hasłem *Chemia zrodzona z natury*.

Kierownik naukowy konferencji: dr Agnieszka Z. Wilczewska. Organizator: Koło Naukowe Chemików Uniwersytetu w Białymstoku „Pozyton”, działające w Instytucie Chemii Wydziału Biologiczno-Chemicznego. Ogólnopolska Szkoła Chemii jest cyklicznym spotkaniem aktywnych studentów i doktorantów chemii. Kontakt: Szymon Suchodolski, tel. 503 635 182, e-mail: sz.suchodolski@gmail.com. Więcej informacji na stronie: <http://knch-pozyton.blogspot.com>. Patronat medialny objęła redakcja „Forum Akademickiego”.

9-11 MAJA. USTRONIE.

11. Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Majówka Młodych Biomechaników im. prof. Dąmary Tejszerskiej*.

Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej Oddział Gliwice wraz z Polskim Towarzystwem Biomechaniki. Honorowy Patronat objęli: Polski Komitet Olimpijski, JM Rektor PŚ – prof. dr hab. inż. Andrzej Karbownik; JM Rektor ŚUM – prof. dr hab. n. med. Przemysław Jałowiecki; JM Rektor AWF w Katowicach – prof. dr hab. Adam Zajac. Konferencja organizowana jest pod patronatem naukowym: Katedry Biomechatroniki PŚ, Katedry i Oddziału Klinicznego Ortopedii ŚUM, Katedry Motoryczności Człowieka AWF. Więcej informacji na stronie: <http://www.biomechanik.pl/mmb/>. Patronat medialny objęła redakcja „Forum Akademickiego”.

Nauki humanistyczne

12-13 MAJA. SIEDLCE.

Wokół języka i prawa. Fakty dawne i współczesne.

Organizator: Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej, Zakład Językoznawstwa i Logopedii Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Kontakt: e-mail: joanna.kuc@post.pl.

12-13 MAJA. ŁÓDŹ.

Konferencja krajowa *Język – obyczaj – wspólnota. Język w życiu wspólnoty – zmiany językowe motywowane przekształceniami obyczajów.*

(Język konferencji: polski). Osoba prowadząca: prof. dr hab. Stanisław Borawski. Organizator: Instytut Filologii Polskiej Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego. Współorganizator: Katedra Historii Języka Polskiego Uniwersytetu Łódzkiego.

13-14 MAJA. KIELCE.

Kościół i społeczeństwo w Małopolsce do końca XVIII w.

Organizatorzy: Studenckie Koło Naukowe Mediewistów, Koło Naukowe „Sarmatia”, Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej. Kontakt: e-mail: malopolskajk@gmail.com.

2-3 CZERWCA. OLSZTYN.

Międzynarodowa konferencja naukowa pod hasłem *Stare media w dobie nowych mediów. O strategiach dostosowawczych mediów tradycyjnych w nowej rzeczywistości medialnej.*

Organizator: Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Udział w konferencji potwierdzili: prof. John Storey, prof. Stanisław Jędrzejewski, prof. Guy Starkey, dr Salvatore Scifo. Strona konferencji: <http://www.uwm.edu.pl/dziennikarstwo/konferencja/>. Kontakt: konferencjaidziks@uwm.edu.pl.

20-21 PAŹDZIERNIKA. SIEDLCE.

Rok 1914. Historia – kultura – polityka – bezpieczeństwo.

Organizator: Instytut Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej UPH w Siedlcach. Kontakt: e-mail: rok1914@uph.edu.pl.

23-25 PAŹDZIERNIKA. KRAKÓW.

Odpowiedź Swinarskiemu.

Kierownik projektu prof. Józef Opalski. Organizator: Wydział Reżyserii Dramatu Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie.

5-6 GRUDNIA. KRAKÓW.

Elementarne zadania aktorskie jako szczególnego typu wyzwanie pedagogiczne.

Kierownik projektu: dr Adam Nawojczyk. Organizator: Wydział Aktorski PWST w Krakowie.

Nauki medyczne

13-14 CZERWCA. ŁÓDŹ.

III Międzynarodowy Kongres *Medycyna Kobieta i mężczyzna. Zdrowie reprodukcyjne i seksualne.*

Tematyka konferencji dotyczy ginekologicznych, urologicznych i seksuologicznych aspektów prokreacji i seksualności u kobiet i mężczyzn. Komitet Organizacyjny: prof. dr hab. n. med. Romuald Dębski, prof. dr hab. n. med. Zbigniew Lew-Starowicz, prof. dr hab. n. med. Marek Sosnowski. Organizator: Omni Consumer Info Sp. z o.o. Szczegółowe informacje dotyczące programu Kongresu, zakwaterowania i opłat za uczestnictwo na stronie: <http://kobietaimedycyna.info/>.

cd. na str. 50